

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

A1. Να ορίσετε τους παρακάτω ιστορικούς όρους:

- Βενιζελισμός
- Συμφωνία της Άγκυρας (10 Ιουνίου 1930)
- Συνθήκη του Νεϊγύ (Νοέμβριος 1919)

Μονάδες 15

A2. Να αντιστοιχήσετε τους τόπους προέλευσης των προσφύγων της στήλης Α με τους τόπους εγκατάστασής τους που αναγράφονται στη στήλη Β.

Τόποι προέλευσης	Τόποι εγκατάστασης
1. Ψαριανοί	α. Νέα Πέλλα
2. Μακεδόνες	β. Σάμος
3. Μανιάτες	γ. Κυκλάδες
4. Χίοι	δ. Αίγινα
5. Κρήτες	ε. Πεταλίδι

Μονάδες 10

A3. Ποιες αντικειμενικές δυσχέρειες δικαιώνουν τον χαρακτηρισμό του έργου της αποκατάστασης των προσφύγων ως «τιτάνιου» (μονάδες 6) και ποιος υπήρξε ο ρόλος της ΕΑΠ στην επίτευξη του σκοπού αυτού (μονάδες 7);

Μονάδες 13

A4. Να αναφερθείτε στα προσφυγικά ρεύματα από την Κρήτη: α) κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης (μονάδες 5) και β) κατά τη διάρκεια της κρητικής επανάστασης, από το 1866 μέχρι τα μέσα του 1867 (μονάδες 7).

Μονάδες 12

B1. Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και τα στοιχεία των παραθεμάτων να αναφερθείτε στην κατάσταση της αγροτικής οικονομίας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Πιο συγκεκριμένα: α) ποιους στόχους έθεσε ο Βενιζέλος μέσα από την αγροτική μεταρρύθμιση το 1917 (μονάδες 7), β) ποια υπήρξαν τα αποτελέσματά της στην αγροτική οικονομία (μονάδες 9) και γ) ποιον ρόλο διαδραμάτισαν οι Μικρασιάτες πρόσφυγες στον ίδιο τομέα οικονομικής δραστηριότητας (μονάδες 9);

Μονάδες 25

Πηγή 1

Η προσφυγική συρροή επιτάχυνε την πορεία της απαλλοτρίωσης και αναδιανομής της μεγάλης γαιοκτησίας, μιας διαδικασίας που είχε ήδη αναγγελθεί από τον Βενιζέλο τη δεκαετία του 1910. Η συλλογιστική όμως που επέβαλλε την άμεση όσο και απόλυτη αυτή μεταβολή συνδεόταν όχι μόνο με επιχειρήματα κοινωνικής δικαιοσύνης αλλά και με σχέδια οικονομικής ανόρθωσης (διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς), αποφυγής εσωτερικών κοινωνικών ταραχών αλλά και «εθνικά»: στη βόρεια Ελλάδα οι μεγάλες ιδιοκτησίες γης ανήκαν σε μουσουλμάνους, γεγονός που καθιστούσε διπλωματικά κρίσιμο ζήτημα τη γρήγορη κατάτμηση και αξιοποίησή τους.

Ιστορία των Ελλήνων, Νεώτερος Ελληνισμός 1910 – 1940, τόμος 15, εκδ. ΔΟΜΗ

Πηγή 2

Δέκα χρόνια μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή η καλλιεργήσιμη έκταση στην Ελλάδα είχε αυξηθεί κατά 55% και η αξία της αγροτικής παραγωγής της χώρας είχε διπλασιαστεί. Οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στους μικροσκοπικούς κλήρους των Σερρών, της Καβάλας, της Δράμας και της Ξάνθης επέδειξαν τέτοιο κουράγιο, ενεργητικότητα και ζήλο στην καπνοκαλλιέργεια, ώστε σύντομα διέλυσαν τους φόβους που είχαν διατυπωθεί αρχικά για την αποχώρηση των μουσουλμάνων, που ήταν έξοχοι καπνοκαλλιεργητές, και τις συνέπειές της στην οικονομία της χώρας. Τα 2/3 της παραγωγής του καπνού, του κατ'έξοχήν εμπορευματικού προϊόντος που αντικατέστησε στις εξαγωγές τη σταφίδα στον μεσοπόλεμο, παράγονταν από πρόσφυγες καλλιεργητές.

Στους μικρούς κλήρους που δημιουργήθηκαν αντικαταστάθηκε η εκτεταμένη με την εντατική καλλιέργεια. Επεκτάθηκε η αμπελοκαλλιέργεια στις βόρειες επαρχίες (σε οικισμούς στη Θεσσαλονίκη, στο Κιλκίς, στη Βέροια και τα Γιαννιτσά) και η καλλιέργεια μορεόδεντρων για την ανάπτυξη της μεταξουργίας από Μικρασιάτες πρόσφυγες, που διέθεταν εμπειρία και δεξιότητες στους τόπους καταγωγής τους. Η ετήσια παραγωγή κουκουλιών αυξήθηκε από 500.000 σε 1.300.000 κιλά σε μία δεκαετία.

Έλσα Κοντογιώργη, Αγροτική εγκατάσταση, Ε Ιστορικά, Η προσφυγιά του '22, Ελευθεροτυπία, σελ. 25

Πηγή 3

Η γεωγραφική αυτή κατανομή έδωσε σημαντική αύξηση των καλλιεργούμενων εδαφών στη Μακεδονία, τη Θεσσαλία και την Ήπειρο. Η διανομή, δηλαδή, της γης στους καλλιεργητές είχε αποτέλεσμα να καλλιεργηθούν εδάφη που πρώτα χρησιμοποιούνταν ως

βοσκές ή έμεναν ακαλλιέργητα. Στα τρία παραπάνω διαμερίσματα, οι εκτάσεις που καλλιεργήθηκαν με σιτηρά διπλασιάστηκαν από το 1915 ως το 1932, ενώ στην υπόλοιπη Ελλάδα δεν σημειώθηκε αξιόλογη μεταβολή. Ποσοστό 93% της αύξησης στην καλλιέργεια σίτου προήλθε από τις περιοχές στις οποίες η γη διανεμήθηκε στους ακτήμονες. [...]

Εκτάσεις που καλλιεργήθηκαν με σιτηρά, 1915 -1932 (σε χιλ. στρέμματα)

Διαμέρισμα	1915 -1919	1920 -1924	1925 -1929	1930 -1932
Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος	1525,4	1878,4	2440,1	2879,4
Λοιπά (πλην Θράκης)	2.547,4	2304,5	2419,7	2.633,8
ΣΥΝΟΛΟ	4.072,8	4.182,9	4.859,8	5.513,2

Με την αγροτική μεταρρύθμιση δέχτηκε σημαντικό πλήγμα η νομαδική κτηνοτροφία, λόγω της κατάτμησης των μεγάλων εκτάσεων των τσιφλικιών. Οι μεγάλοι χαμένοι της διανομής υπήρξαν, όμως, οι ιδιοκτήτες της γης, οι οποίοι αποζημιώθηκαν σε πληθωρικό χρήμα, και μάλιστα σε ομολογίες, καταβλητέες εντός εικοσαετίας. Η αποζημίωση που έλαβαν αντιστοιχούσε σε λιγότερο από το ένα έκτο της πραγματικής τιμής της γης.

Ευάγγελος Χεκίμογλου, Η διανομή των κρατικών γαιών μετά το 1912, Ε Ιστορικά, Το αγροτικό ζήτημα, Ελευθεροτυπία, σελ. 42 -43

B2. Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των παραθεμάτων να αναφερθείτε: α) στις εξελίξεις που προκάλεσαν τη Μικρασιατική Καταστροφή από τη στιγμή της αποβίβασης του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη μέχρι τον Αύγουστο του 1922 (μονάδες 10) και β) στις συνέπειες των εκλογών του Νοεμβρίου του 1920 στην οικονομία της Ελλάδας κατά την ίδια περίοδο (μονάδες 15)

Πηγή 1

Είναι αλήθεια ότι στις 22 Νοεμβρίου, δηλαδή δύο ημέρες πριν το δημοψήφισμα για την επάνοδο ή μη του Κωνσταντίνου, οι τρεις δυνάμεις, Αγγλία, Γαλλία και Ιταλία -με την πρωτοβουλία της Γαλλίας -είχαν επιδώσει διακοίνωση στη νέα ελληνική κυβέρνηση, με την οποία κατήγγειλαν την ανειλικρινή στο παρελθόν στάση του Κωνσταντίνου και διακήρυσσαν ότι, σε περίπτωση καταφατικής του δημοψηφίσματος, θα θεωρούνταν απαλλαγμένες στο μέλλον από κάθε αλληλεγγύη προς την ελληνική κυβέρνηση. [...]

Εν συνεχεία, ενώ αφήνονται μόνοι τους, μετά τη λήξη του ευρωπαϊκού πολέμου, να αντιμετωπίσουν το κίνημα αντιστάσεως των Τούρκων που οργανώνεται στη Μ. Ασία υπό τον δραστήριο και ικανό ανώτερο αξιωματικό Μουσταφά Κεμάλ, οι δυνάμεις Γαλλία και Ιταλία προβαίνουν σε συνεννοήσεις μαζί του.

Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος, Νέα Ελληνική Ιστορία, 1204 -1985, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη, σελ. 367

Πηγή 2

Αναγκασμένος να μετάσχει στο δάνειο αυτό ήταν κάθε κάτοχος ελληνικού χαρτονομίσματος. Η συμμετοχή του ήταν η μισή αξία των χρημάτων που κατείχε. Τα χαρτονομίσματα είχαν τυπωμένα από τη μία πλευρά την εικόνα του Γεώργιου Σταύρου και από την άλλη το στέμμα. Το χαρτονόμισμα κοβόταν στη μέση («εδιχοτομείτο»). Το μισό, με την εικόνα του Γεωργίου Σταύρου, μετρούσε ως νέο χαρτονόμισμα που είχε τη μισή αξία (π.χ. 25 δραχμές στο κομμένο πενηντάρικο). Το άλλο μισό, με το στέμμα, μετρούσε ως τίτλος δανείου προς το Δημόσιο, επίσης με τη μισή αξία ολόκληρου του χαρτονομίσματος (π.χ. 25 δραχμές στο κομμένο πενηντάρικο). Έτσι, ο κάτοχος του πρώην πενηντάρικου τώρα κατείχε: 25 δραχμές μετρητά και έναν τίτλο δανείου αξίας 25 δραχμών, που θα απέδιδε τόκο 7% ετησίως. Αυτόν τον «τίτλο» είχε δικαίωμα να τον ενεχυριάσει στη τράπεζα και να πάρει ως δάνειο το μισό της αξίας του τίτλου, δηλαδή 12,5 δραχμές. Στην πράξη δηλαδή, μετά την ταλαιπωρία στην τράπεζα, ο κάτοχος του παλιού πενηντάρικου είχε στα χέρια του 37,5 δραχμές.

Ελλήνων Ιστορικά, Μικρασιατική Καταστροφή, Τι έφταιξε;, τόμος 5, σελ. 43

Πηγή 3

[Με τη Συνθήκη των Σεβρών] η πόλη και η ενδοχώρα της Σμύρνης παρέμενε κάτω από την οθωμανική κυριαρχία. Η άσκηση, όμως, των κυριαρχικών δικαιωμάτων μεταβιβαζόταν στην ελληνική κυβέρνηση, ενώ μετά την πάροδο πενταετίας προβλεπόταν η προσάρτηση της περιοχής στην Ελλάδα με απόφαση της Κ.Τ.Ε., ύστερα από πρόταση της πλειοψηφίας του τοπικού κοινοβουλίου και με απλά δυνητική την προσφυγή σε δημοψήφισμα. [...] Η συνθήκη των Σεβρών συνυφάνθηκε, ως ένα βαθμό, στη γενική σύλληψη και ειδικότερη διατύπωσή της, με τις αποικιακές βλέψεις και ιμπεριαλιστικές τάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων.

Κωνσταντίνου Σβολόπουλου, Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, 1900 -1945, Εκδ. Βιβλιοπωλείο της Εστίας, σελ. 154, 156

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!